

Hordaland Fylkeskommune
v/ Fylkesdirektør utdanning S. Heggheim

Deres ref:
2014/100030-17

Vår ref:

Dato:
27.11.2014

FREMTIDIG STRUKTUR FOR FENGSELSUNDERVISING

Kriminalomsorgen region vest viser til saksframlegg fra opplæringsavdelinga om ” Avklaring av vidaregåande skular i Åsane”.

Forslag til innstilling pkt 1, om å legge til grunn ei integrering av avdeling Fossane med nye Åsane vgs”, er et brudd på dagens struktur som vi er kritisk til. Vi vil be om at dagens separate avdeling Fossane fortsetter.

Straffegjennomføring i Hordaland har i mer enn 25 år hatt et usedvanlig godt og nært samarbeid med utdanningssektoren. Utvikling av dette samarbeidet fra 1990 ble mønster for etablering av fengslesundervisning over hele landet, slik situasjonen er pr dags dato.

Vi har nyere forskning om fengslesundervisning i Norge som viser at behovet for utdanning er meget høyt.

- 10 % av innsatte og 1 % av alle innbyggere i Norge har ingen fullført utdanning.
- 56 % av innsatte og 30 % av alle innbyggere i Norge har kun grunnskole som høyeste utdanning.
- 86% har ikke fullført vidaregående skole.
- 71 % har ønske om utdanning mens de er i fengsel.

Gjennomsnittsalder på de domfelte er 35 år.

Motivasjon for å ta grunnleggende skolegang i voksen alder er stor hos de domfelte. Her vil selvsagt de fysiske forhold i og rundt skoletilbudet ha betydning for elvene fra fengselet. Vi vet at de som har droppet skole i yngre år som følge av mange tapsopplevelser i skolen, trenger mer trygge rammer og mindre miljøer for å styrke dem i læringsprosessene.

Der er mange flere læringsmessige forhold som kan begrunne en liten og oversiktlig skole slik Fossane framstår i dag.

Det tyngste hensyn for meg å fraråde en integrering er imidlertid av sikkerhetsmessig art. Siden etableringen av Fossane i 2007 er sammensetningen av de domfelte blitt tyngre kriminelle. De

Kriminalomsorgen region vest

kortere dommene vi gjennomførte i fengsel den gang, er nå i stor grad overført til soning med elektronisk kontroll (EK) eller andre alternative soningsformer.

De gjenværende i fengsel er i betydelig større grad personer med lengre dommer, mer organisert kriminelle og utenlandske grupperinger. Behovet for utdanning er like stort. Rettighetene til utdanning er uendret, også for de utenlandske innsatte. Vi som skal ha ansvaret for det sikkerhetsmessige må møte framtiden med denne virkeligheten. En samlokalisering vil øke risikonivået ved utvelgelsen og gjennomføringen av utdanning for å fortsette utdanningen på en oppfølgingsklasse som Fossane.

Fossane fremstår i dag som en sentral samarbeidspartner i vårt arbeid med de domfelte ved Bergen fengsel, Bjørgvin fengsel, Lyderhorn overgangsbolig Friomsorgen i Hordaland og ND-senteret med fokus på mestring og gjennomføring av et ønsket og nødvendig utdanningsløp. Dette som en del av en soningsprogresjon og et bidrag til trygg tilbakeføring til samfunnet.

Det er viktig for oss å påpeke at målgruppen som blir rekruttert fra Kriminalomsorgen er mangfoldig og utfordrende. Ikke bare grunnet manglende skolekompetanse men også manglende sosialkompetanse. Kriminalomsorgen vil til enhver tid måtte foreta sikkerhetsvurdering før utganger til undervisning / skole finner sted. Vi ser klart at en stor skole vil kunne gi oss helt nye momenter som må tas i betraktning. For utenom historikken til den domfelte må vi ta hensyn til skolen sine omgivelser/ beliggenhet, problemstillinger rundt type dom, psykisk tilstand, rushistorikk med mer.

Erfaringen fra Steinkjer er nye og inntil videre gode, men ikke helt sammenlignbare. Steinkjer har ikke fengsel i sin by, men i Trondheim(lukket fengsel) og Verdal(åpent fengsel). De domfelte i Steinkjer er underlagt Friomsorgen, bor hjemme og har et betydelig lavere sikkerhets- og risikonivå enn elever ved Fossane. Jeg er bekymret for den mer langvarige innflytelse som skolen kan få tett på fra f.eks sedelighetsdømte, narkotikagrupperinger, nyrekruttering av unge i grenseland til alvorlig kriminalitet.

Den enkelte ordinære elev vil ved samlokalisering lett bli eksponert for et manipulerende miljø som er lite ønskelig. Omgivelsene vil kunne oppleve tiltrekking av nye og uønskede miljøer og den domfelte kan bli utfordret på en kultur og omgivelser som vedkommende ikke er klar til å håndtere. Her kan vi vise til tidligere erfaringer ved den samlokaliserte Dagskolen ved Årstad vgs fram til 2007, samt til flere uheldige episoder fra Bergensskoler bare det siste året.

Samlet sett opplever Kriminalomsorgen region vest større utfordringer enn gevinster ved en sammenslåing. Den integrerte modellen fremstår som lite ønskelig. Vi ønsker å være aktive deltakere i den videre prosessen. Slik kan vi skape en moderne skole som fortsatt kan gi trygghet for individ og samfunn.

Jeg ser fram til å møte utvalget på førstkommende møte, og svarer selvsagt på spørsmål dere måtte ha.

Vennlig hilsen

Per Sigurd Våge
Regiondirektør